

Vreme: 12.07.2026 09:43

Medij: rs.bloombergadria.com

Link: <https://rs.bloombergadria.com/politika/opste/108610/preminuo-seik-hamad-covek-koji-je-obogatio->

Autori: Simone Foxman/Bloomberg

Teme: Svetska banka

Naslov: Preminuo šejk Hamad, čovek koji je obogatio Katar

5093

Šejk Hamad Bin Kalifa Al Tani, bivši emir Katara koji je svoju zemlju pretvorio u jednu od najbogatijih na svetu, preminuo je. Imao je skoro 74 godine.

Šejk Hamad preminuo je 12. jula ujutru, saopštio je Amiri Divan, institucija katarskog emira, u objavi na mreži X. Uzrok smrti nije naveden.

Šejk Hamad je 1995. godine svrgnuo svog oca u puču bez prolivanja krvi i vladao 18 godina, pre nego što je vlast mirno predao svom sinu šejku Tamimu bin Hamadu Al Taniju. Tokom tog perioda, zemlja je od prve isporuke tečnog prirodnog gasa (engl. liquefied natural gas - LNG) 1996. godine stigla do toga da postane najveći svetski izvoznik LNG-ja. Hamad je to bogatstvo pretvorio u svetski uticaj i nezapamćeno bogatstvo svojih građana.

Rođen 1952. godine, šejk Hamad je studirao na Kraljevskoj vojnoj akademiji Sandhurst u Velikoj Britaniji i pridružio se Oružanim snagama Katara 1971. godine. Za prestolonaslednika je imenovan 1977. godine, a postepeno je preuzimao odgovornost za svakodnevno upravljanje zemljom, uključujući proizvodnju nafte i prirodnog gasa. Godine 1995, šejk Khalifa je pokušao da vrati deo ovlašćenja svog sina, a Hamad je iskoristio priliku da preuzme vlast dok je njegov otac bio u Švajcarskoj, naredivši tenkovima i vojnim jedinicama da opkole Amiri Divan, prema rečima Allena Fromherza u knjizi "Katar: Moderna istorija". Kontrapučevi koje je podržavao Kalifa nisu uspeali.

Hamad, koji je vlast preuzeo sa 44 godine, od početka je važio za modernizatorsku snagu, kako u regionu Zaliva tako i unutar Katara. Mladi emir pokušao je da uvede ograničene demokratske reforme - Hamad je organizovao prve opštinske izbore u Kataru 1999. godine i odobrio ustav koji je ratifikovan 2004. godine. Ipak, obećanja Hamada i njegovog naslednika da će sprovesti šire zakonodavne izbore još nisu ostvarena.

Tokom Hamadove vladavine, privreda Katara porasla je više od 20 puta, dostigavši 199 milijardi dolara 2013. godine, prema podacima Svetske banke. Kako je novac od izvoza gasa pricao u zemlju, Hamad je počeo da odvajati deo profita za ulaganja i 2005. godine osnovao Katarski investicioni fond (engl. Qatar Investment Authority - QIA). Pod nadzorom Hamadovog bliskog savetnika šejka Hamada Bin Jassima Bin Jabera Al Thanija, poznatijeg kao HBJ, QIA je ulagao u zemlju i inostranstvu, posebno u sektore izvan industrije ugljovodonika. Fond je iskoristio pad tržišta tokom svetske finansijske krize za kupovinu udela u nekim od najvećih kompanija na planeti, uključujući britansku banku Barclays Plc i Volkswagen AG. Fond je 2010. godine kupio kultnu londonsku robnu kuću Harrods.

Unutar granica Katara, građevinski projekti koje je Hamad odobrio pomogli su da se glavni grad Doha transformiše iz malog grada u blistavi kosmopolitski centar, iako manji od obližnjeg Dubaija. Hamad i njegova supruga šejka Moza bint Naser Al Misnad pozvali su američke univerzitete, uključujući Georgetown, Texas A&M i Carnegie Mellon, da otvore kampuse u emiratu. Katar je 2010. godine postao prva zemlja Bliskog istoka kojoj je dodeljeno pravo da bude domaćin Svetskog prvenstva u fudbalu 2022. godine.

Hamadova odluka da 1996. godine odobri zajam od 500 miliona dolara za podršku Al Jazeera možda je bila jedna od njegovih najvažnijih odluka. Mreža sa sedištem u Dohi gotovo od samog početka izazivala

Vreme: 12.07.2026 09:43

Medij: rs.bloombergadria.com

Link: <https://rs.bloombergadria.com/politika/opste/108610/preminuo-seik-hamad-covek-koji-je-obogatio->

Autori: Simone Foxman/Bloomberg

Teme: Svetska banka

Naslov: Preminuo šeik Hamad, čovek koji je obogatio Katar

je regionalne i međunarodne kontroverze, kao jedan od prvih programa na arapskom jeziku koji je otvoreno kritikovao unutrašnju politiku susednih zemalja, mada se retko bavi lokalnim pitanjima.

Geopolitička pozicija vladara Katara povremeno ga je dovodila u sukob i sa sopstvenim saveznicima. Pozvao je SAD da uspostave najveću američku vazdušnu bazu u regionu, dok je istovremeno održavao dobre odnose sa Iranom. Omogućio je Izraelu da, sve do rata u Gazi 2009. godine, ima trgovinsko predstavništvo u Kataru, dok je istovremeno održavao bliske veze sa palestinskim pokretom Hamas.

Kada su 2011. godine izbili ustanci širom arapskog sveta, Hamad je podržao protestne pokrete. Katar je podržao pobune u Siriji i poslao ratne avione da se bore protiv snaga Muammara Qaddafija u Libiji. Katar je pozajmio osam milijardi dolara kako bi podržao prvu islamističku vladu u Egiptu, na čelu sa Mohamedom Mursijem, nakon svrgavanja predsednika Hosnija Mubaraka 2011. godine.

Rastući uticaj zemlje nije uvek bio dobrodošao i doprineo je produbljivanju podela u regionu. Demonstranti u Libiji i Egiptu palili su katarske zastave, nezadovoljni zbog podrške šeika Hamada islamističkim pokretima u svojim zemljama. Egipatska vojska svrgnula je Mursiju samo nekoliko dana nakon što je Hamad abdicirao, a naponi Katara da podrži pobunjeničke grupe u Siriji nisu uspeali, dok su Islamska država i sirijska vojska Bashara Al Assada učvršćivale svoje pozicije.

Hamadova podrška tim pokretima postavila je temelje za diplomatske sporove sa Saudijskom Arabijom, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Bahreinom i Egiptom, koji su obeležili vladavinu njegovog sina Tamima. Dok je spor iz 2014. godine rešen posle osam meseci, četiri zemlje su 2017. godine prekinule trgovinske i diplomatske odnose sa Katarom na više od tri godine.

